

PON VIDYASHRAM GROUP OF SENIOR SECONDARY SCHOOLS

CLASS: VIII

SUBJECT: SANSKRIT

AUGUST

2ND LANGUAGE

पाठ: 8 - स्वच्छभारताभियान

I. एकपदेन उत्तरत।

1. स्वतंत्रता का अधिकमहत्वपूर्ण ?
स्वच्छता ।
2. नागरिकाः यत्र कुत्रापि किं प्रक्षिपन्ति ?
अवकशम् ।
3. समस्यां दृष्ट्वा के पीडान् अनुभवन्ति ?
देशाभिमानिनः ।
4. के देशस्य भविष्यं भवन्ति ?
छात्राः ।
5. अभियानस्य कति प्रमुखानि अङ्गानि सन्ति ?
त्रीणि ।

II) पूर्णवाक्येन उत्तरत।

1. स्वतन्त्रताप्राप्तिः पूर्वमेव राष्ट्रपिता महात्मागांधी
किम् उक्तवान् ?
स्वतन्त्रताप्राप्तिः पूर्वमेव राष्ट्रपिता महात्मागांधी
उक्तवान्, यत् - "स्वतन्त्रतातः स्वच्छता अधिकमहत्वपूर्ण
इति ।
2. स्वच्छभारताभियानं कदा आरब्धम् ?
स्वच्छभारताभियानं 2 अक्टूबर 2014 तमे दिनाङ्के
आरब्धम् ।

3. कदा पर्यन्तम् एतत् लक्ष्यं प्राप्तव्यम् ?

2 अक्टूबर, 2019 तमं दिनाङ्कपर्यन्तम् एतत् लक्ष्यं प्राप्तव्यम् ।

4. स्वच्छभारताभियानस्य मुख्यं लक्ष्यं किम् ?

स्वच्छभारताभियानस्य मुख्यं लक्ष्यं असमर्थानां कृते शौचालय - निर्माणम्, जनानां दुर्भाग्यस्य समापनं च वर्तते ।

5. अभियानस्य प्रमुखानि अङ्गानि कानि ?

अभियानस्य त्रीणि प्रमुखानि अङ्गानि सन्ति । -

(i) नगरक्षेत्रेभ्यः स्वच्छभारताभियानम्

(ii) ग्राम्यक्षेत्रेभ्यः स्वच्छभारताभियानम्

(iii) विद्यालयेभ्यः स्वच्छभारताभियानम्

III प्रश्न निर्माणम् कुरुत ।

क. अस्माकं जनान् बोधयति स्म । कान् ?

ख. अस्माकं देशः आधुनिकः देशः वर्तते । केषाम् ?

ग. भारतसर्वकारेण स्वच्छभारताभियानम् आरब्धम् । केन ?

घ. जनानां जागरूकतायाः अभावः दृश्यते । कस्याः ?

ङ. मित्रैः सह चर्चा करणीया । कैः ?

IV प्रकृति - प्रत्यय विभाजं कुरुत ।

क. उक्तवान् - वच् + क्तवत्

ख. मत्वा - मन् + क्त्वा

ग. कृत्वा - कृ + क्त्वा

घ. दृष्ट्वा - दृश् + क्त्वा

ङ. प्राप्तव्यम् - प्राप् + तव्यत्

पाठः १ - तेनालीशमः

I. एकपदेन उत्तरत ।

क. महाराज कृष्णदेवस्य मन्त्री कः आसीत् ?

तेनालीशमः

ख. महाराजः कृष्णदेवः कस्य राज्यस्य राजा आसीत् ?

विजयनगरस्य

ग. कः तेनालीशमस्य पराभवम् इच्छति स्म ?

शिवकुमारः

घ. महाराज कृष्णदेवस्य केन सह शत्रुभावो आसीत् ?

देवनगराधिपेन नृपेण उदयसिंहेन

ङ. उदयसिंहः कस्य राज्यस्य नृपः आसीत् ?

देवनगरस्य

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत

क. तेनालीशमः कीदृशः आसीत् ?

तेनालीशमः अतीव बुद्धिमान् परमकुशलः च आसीत् ।

ख. शिवकुमारः किम् करोति ?

शिवकुमारः स्वमित्राणां सहाय्येन तेनालीशमस्य विरुद्धमेकं षडयन्त्रं करोति ।

ग. शिवकुमारस्य मित्राणि नृपं कृष्णदेवं किं कथयन्ति ? सर्वे एकैकं नृपं कथयन्ति यत्, तेनालीशमः उदयसिंहस्य गुप्तचरः वर्तते ।

घ. महाराज कृष्णदेवः तेनालीशमम् आहूय किं कथयति ?

महाराज कृष्णदेवः तेनालीशमम् आहूय कथयति -

'त्वम्, उदयसिंहस्य हितेषी भूत्वा अत्र किम् करोषि ?

गच्छ, तस्यैव समीपम् । अत्र भवतः आवश्यकता नास्ति ।

(4)

३. मतिमान् किं न प्रकाशयेत् ?
मतिमान् अर्थनारां मनस्तापं गृहे दुश्चरितानि
वञ्चनं चापमानं न प्रकाशयेत् ।

III प्रश्न निर्माणं कुरुत ।

1. कृष्णदेवस्य मन्त्री तेनालीशमः आसीत् । कस्य ?
2. सर्वे मन्त्रिणः तं शत्रुभावेन पश्यन्ति । कम ?
3. शिवकुमारः स्वमित्राणां सहाय्येन षड्यन्त्रं करोति । केषाम् ?
4. तेनालीशमः नृपोदयसिंहाय उपहारं समर्पयति । कस्मै ?
5. सभासदाः क्षमायाचनां कुर्वन्ति । काम् ?

IV संस्कृतपदानां मूलशब्दः, विभक्तिः, वचनं च लिखत ।

पदम्	मूलशब्दः	विभक्तिः	वचनम्
तेनालीशमस्य	तेनालीशम	षष्ठी	एक
महाराजस्य	महाराज	षष्ठी	एक
मित्राणि	मित्र	प्रथमा	बहु
शत्रुभावः	शत्रुभाव	प्रथमा	एक
दूतात्	दूत	पञ्चमी	एक
गुप्तचरः	गुप्तचर	प्रथमा	बहु
केन	किम्	तृतीया	एक
आश्चर्येण	आश्चर्य	तृतीया	एक
मुखात्	मुख	पञ्चमी	एक
सभाम्	सभा	द्वितीया	एक

१. सन्धि - विच्छेदं कृतं ।

1. तथैव - तथा + एव

2. पराश्वच्च - पराश्वम् + च

3. शिवकुमारोऽपि - शिवकुमारः + अपि

4. तस्यैव - तस्य + एव

5. इत्युक्त्वा - इति + उक्त्वा